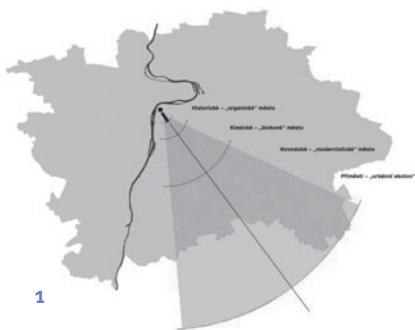

- Zadání očima kantorů
- Zadání očima studentů
- Havelcová: Druhá kůže
- LAB a Bukačová

Návrhové ateliéry FA ČVUT, zadání, 2019.
 1 Atel. Sedlák: Praha – Obytná: Segment území vymezený ve směru nejvýznamnější rozvojové osy města jako příklad diferencovaného přístupu k obytnosti, obyvatelnosti či „viability“ města, od historického středu až do příměstské krajiny.; 2 Vavřín: Velvary – malé měřítko, bývalá synagoga (František Libra, 1931), stav dnes, řešení vstupních prostor a zahrady veřejné instituce; 3 Girsa: Rehabilitace historického centra Mimoně, zámek v průběhu demolice v 80. letech 20. stol.; 4 Klokočka – Zdráhalová: Selb / Aš – urbanistická studie rozvoje přes hranice D – CZ; 5 Redčenkova: Danda: Centrum Hostovic, zářez do snímku

SOUTĚŽE – VÝSLEDKY

■ Druhá kůže 2018–2019

1. místo: Barbora Havelcová, Ateliér Redčenkův – Danda, Ústav nauky o budovách, Bytový dům u kostela; **2. místo:** Laura Lukáčová, Ateliér Císler, ÚNOB, Pod Nuselským mostem; **3. místo:** Tomáš Vojtíšek, Ateliér Cikán, Ústav navrhování I, Praha – Troja / Baugruppe; **Čestná uznání:** Veronika Frčková, Ateliér Kohout – Tichý, ÚNOB, Říčany přednádraží; Marie Harigelová Ateliér Císler, ÚNOB, Pod Nuselským mostem; Marie Kudynová, Ateliér Lábus, ÚN III, Nové centrum obce Všenory; Karolína Šimonová, Ateliér Mádr, ÚN II, Boleslavský átriák.

Porota: Kamila Amblerová (závislá), Adam Halíř (nezávislý), Tomáš Koumar, (nezávislý), Hana Seho (závislá), Tomáš Zdvihal (nezávislý).

Do soutěže bylo nominováno 30 soutěžních projektů ze 14 návrhových ateliérů.

■ Olověný Dušan, pořádá SPA. Nominace

Jednotlivci – obor Design: Vít Bednář, Ateliér Jaroš – Bednář, Ramínko Kiton; Kryštof Haničinec, Atel. Fišer – Nezpěvákova, Výstavní systém FA; Jan Kulhánek, Atel. Jaroš – Bednář, Lanořez; Myato Seho, Atel. Streit – Polák, Bloom; Lucie Horáková, Atel. Streit – Polák, FLUTEs, vždy Ústav průmyslového designu.

Jednotlivci – obor Architektura a urbanismus: Filip Cingel, Atel. Plicka – Sedlák, Ústav urbanismu, RE: Transgas; Cuong Do Van, Atel. Florián – Kurilla (Flow), Ústav modelového projektování, Bubble Ship; Barbora Červeňová, Atel. Kuzemský – Kunarová, ÚU, Městský nájemní dům, Karlín; Sausan Haj Abdová, Kuzemský – Kunarová, ÚU, Městský nájemní dům, Karlín; Ondřej Lebeda, Michaela Hudečková, Atel. Cikán – Ertl, Ústav navrhování I, Urbanismus – Trója; Natália Kostelníková, Atel. Gísa – Efler – Čtverák, Ústav památkové péče, Trnovany – edukační centrum; Dmytro Novikov, Atel. Císler

– Pazdera, Ústav nauky o budovách, Pod Nuselským mostem; Anežka Vonášková, Atel. Sitta – Chmelová, Ústav krajinářské architektury, Cesta kolem světa – lázeňský park Aurora Třeboň; Kristýna Vyslychová, Atel. Císler – Pazdera, ÚNOB. Komunitní sportovní centrum pod Nuselským mostem; Filip Zdvorač, Atel. Seho – Světlík, ÚN II.

Ateliéry – obor Design: Streit – Polák, Porcelánová objímka – svítidlo; Jaroš – Bednář, Nůž, ramínko, němý sluha; ÚPD.

Ateliéry – obor Architektura a urbanismus: Cikán – Ertl, ÚN I. Trója; Císler – Pazdera, ÚNOB, Jammertahl, Nuselské údolí; Kuzemský – Kunarová, ÚU, Nájemní dům, Karlín; Perovic – Čančík, ÚN I, Taneční centrum Duncan, Budějovická.

Porota

Design: Jan Čapek, Petr Hák, Jana Potiron.

Architektura a urbanismus: Monika Cihlářová (IPR), Lukáš Kordík (GutGut), Richard Sidej (Znamení čtyř) – předseda, Ing. Štěpánka Šmídová, Jan Veisser (ORA).

VÝSTAVY

■ **Olověný Dušan 2019.** C.A.M.P., Vyšehradská 51, Praha 2. Ve dnech 22. 3.–18. 4. 2019 Společná výstava tří studentských soutěží: Olověný Dušan (FA ČVUT), Cena Bohuslava Fuchse (FA VUT) a Ještěd f kleci (FUA TUL), z tří různých fakult architektury s názvem Olověný Fuchs f kleci. Vernisáž: 22. 3. 2019, výstavu doplní několik večerních akcí.

■ **O nejlepší urbanistický projekt 2017–2018.** Výsledky. Střední dvorana FA ČVUT, Thákurova 9, Praha 6. Ve dnech 19.–29. 3. 2019; vernisáž 19. 3., 13.00.

■ **Studentské práce ve skanzenu Kladno Mayrau a vyhlášení cen Laurus 2018** Hornický skanzen důl Mayrau, čp. 56, Vinařice, 273 07 Vinařice. Dne 23. 3. 2019, 13.30 – 19.30.

Ateliér Girsy – 1 Mimoň, historické centrum, pohled z kostelní věže, poč. 20. století. 2 kostel sv. Petra a Pavla, dnešní Husova ulice (kdysi Poststrasse), 1. pol. 20. stol. 3 Zámek na dnešním Mírovém náměstí, poč. 20. století, 4 zbořený zámek na dnešním Mírovém náměstí

Na téma semestrální zadání v návrhovém ateliéru FA ČVUT

Akt, kdy pedagog představí studentům ateliérový společný úkol, patří k významným okamžikům odborného studia. Před adeptem se otevírá profesní výzva, nabízející ponor do vybraného prostoru, z jiného pohledu charakterizující učební „know-how“ kantora. Lze tu číst mnohé: znalost obrazu současného města, vesnice či krajiny v českém údolí, ale i pedagogovu péči o myšlenkovou kontinuitu či o princip ad hoc v zadávacím procesu apod. Ve svém úhrnu zobrazuje soupiska fakultních zadání také unikátní aktuální myšlenkovou mapu části akademického sboru FA ČVUT.

Školní bulletin prezentuje širší souvislosti vybraných zadání v odpovědích pedagogů. Oslovil též jejich nové studenty (viz s. 10–11 v čísle).

- 1/ Jaký pedagogický záměr svým zadáním sledujete?
- 2/ Co vás inspirovalo k volbě tohoto zadání? (Která aktuální skutečnost či proces v českém městě, obci či krajině?)
- 3/ Co bylo na začátku? Hledání místa pro zvolený typ úkolu, nebo nejprve formulace úkolu a k němu patřící místo? A proč?
- 4/ Upřednostňujete reálné, nebo akademické zadání? Jaké důvody vás k tomu vedou?

Prof. Václav Girsy, vedoucí návrhového ateliéru architektonického dědictví v Ústavu památkové péče

Nad zadáním Mimoň, Rehabilitace historického centra města.

Dostavba chybějících objektů na náměstí 1. máje

Vstup architekta do poničeného historického prostředí má být poučný, kontextuální. K přiměřenosti, souladu s prostředím se snažíme vést i studenty. V ateliérech řešíme úkoly konkrétní, které se zabývají opravou. Podle tohoto záměru vybíráme i konkrétní lokality. Občas se na nás obce a města obracejí s žádostí o spolupráci. Nabídku posoudíme, zda je pro nás zadání vhodné. Máme ale pro tuto spolupráci zásady:

1/ Nikdy se smluvně nezavazujeme a nikdy nepřebíráme program bez ověření vhodnosti. Důvody jsou jasné: nevíme, kolik a jací studenti se k nám do ateliérů přihlásí. Nelze také garantovat přínosnost školní práce. Student nemůže nahradit profesionála – autorizovaného architekta. Může ale poskytnout námět, inspirovat, umožnit vyjasnění programu.

2/ V průběhu semestru již probíhají konzultace pouze v rámci ateliérů. Naše „zadavatele“ do tohoto procesu nepouštíme.

3/ Nevydařené práce, pokud možno, veřejně neprezentujeme – aby se nestaly v praxi návodem.

4/ Vyjde-li vše dobře, pořádáme v dotčených lokalitách veřejné prezentace a výstavy. To je vždy důležitým podnětem jak pro místní, tak to posiluje schopnosti studenta obhajovat veřejně svoji práci a posiluje to i jeho sebevědomí.

Výstavy a veřejné studentské obhajoby jsme pořádali v Jáchymově, Lokti, Krumlově, Žatci, Dačicích i v dalších městech. Ateliérový návrh přispěje občas i k záchraně památek – jako v případě buštěhradského pivovaru, který ještě pořád díky studentům stojí. Pokud jde o Mimoň, ta nás hodně zajímá. Kdysi krásné město, ale poničené v minulém režimu pobytem velení sovětské okupační armády. Zboutil se krásný zámek na náměstí, renesanční radnice, celé bloky, náprava není na obzoru. Tak uvidíme...

Ateliér Klokočka – Zdráhalová – 1 Radnice v Aši, socha J. W. Goethe, původní historické centrum města. 2 Selb, Německo, 1965 – ubytování mzn. týmu studentů architektonického Workshopu 3 Walter Gropius – autor továrny na porcelán v Selbu, Německo. 4 Kasino – místo na přechodu mezi Českou republikou a Německem.

Doc. Jiří Klokočka, vedoucí návrhového ateliéru Klokočka – Zdráhalová v Ústavu urbanismu

Nad zadáním Selb/Aš – urbanistickou studií rozvoje přes hranice D – CZ

1/ Zadáním aktuálního semestru je návrh urbanistické vize pro dvojměstí Aš (Česká republika) a Selb (Německo). Tady půjde o urbanistická témata v různých měřítcích, lokalitách a tématech; od náměstí v Aši přes územní rozvoj obou měst až po nové koncepty pro koncentraci aktivit a funkcí v místech dřívější hranice. To co dříve rozdělovalo, bude teď spojuvat.

Zadání je navíc zadáním mezinárodním. Vedle studentů FA ČVUT je i pro studenty a pedagogy z TU DELFT – Faculteit Bouwkunde (NL), STRASBOURG – École d'Architecture (F), CHALMERS – Arkitekturskolan (S), TU DRESDEN – Fakultät Architektur (D). A semestr začínáme týdenním workshopem v německém Selbu, v budově, kterou navrhoval Walter Gropius.

2/ Přímoú inspirací byla iniciativa prof. Angely Mensing-de Jong, vedoucí Ústavu urbanismu na TU v Drážďanech. Vlastně jde o její přizvání čtyř ostatních univerzit. Navíc je tematika rozvoje měst a obcí ležících na hranicích víc než aktuální. Nejen ze symbolických důvodů jde o sblížení toho, co bylo tak dlouho rozdělované, ať už poválečným odsunem části obyvatel nebo bývalým režimem. Neméně palčivou je i dnešní absence jakékoliv vize řešení těchto lokalit, kde dochází ke koncentracím problematických aktivit. Já sám jsem vypracoval studii využití hraničního přechodu Belgie – Francie (Lille), a tak mě tato tematika nadmíru zajímá.

3/ Jak již uvedeno, jde o zadání, které nás víceméně „potkalo“, a tedy jde o jakýsi experiment bez úvah o volbě tematiky nebo místa.

4/ Jsem přesvědčen, že by vždy mělo jít o syntézu obou aspektů. Navíc v nich nevidím žádný rozpor. Univerzita je akademická instituce, a tudíž i reálným zadáním by měl předcházet výzkum. To se však neděje vždy.

Boris Redčenkov, vedoucí návrhového ateliéru Redčenkov – Danda v Ústavu nauky o budovách

Nad zadáním Centrum Hostivic

1/ Studenti se mají učit nejen jak navrhnout krásný dům, ale zároveň také schopnosti kriticky se zamyslet nad samotným zadáním. Když jsme například vloni začali pracovat na projektech do Mariánských Lázní, měli jsme vcelku jasno, kterou část struktury města budeme doplňovat a rozvíjet. Následně jsme ale po společném workshopu in situ, zadání rozšířili o obnovu synagogy v místě, kde stála původně.

2/ Dlouhodobě se snažíme spolupracovat se zástupci měst a obcí tak, aby výstupy překročily práh fakulty a pomohly třeba otevřít diskusi v daném místě. V letním semestru jsme se rozhodli zaměřit do Hostivic, kde projeví zájem o náš „modus operandi“ a navíc je tam nová starostka – architektka. Současné vedení Hostivic vyhrálo loňské komunální volby mj. s jasnou představou o budoucím územním rozvoji. Město se podle jejich názoru posledních 20 let „nadechovalo“, a tedy rozšiřovalo; v následujících letech by podle jejich názoru město mělo naopak „vydechovat“, a zabývat se tedy nevyužitými pozemky uvnitř obce.

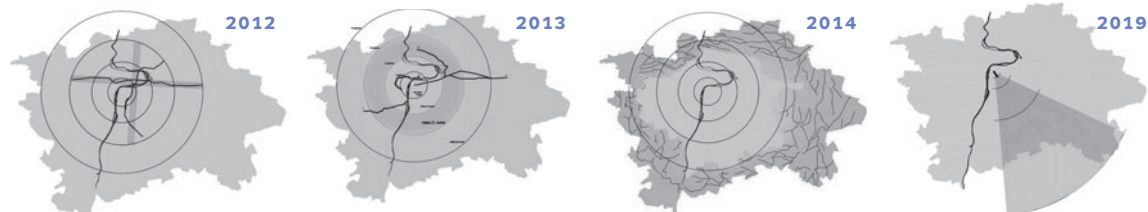
3/ Vždy začínáme nejdřív územím – místem. Jednotlivé úkoly se pak narodí ve společné diskusi. Ze zkušenosti musím říct, že se problematická místa, a tedy i témata k řešení neustále opakují, takže vždy už tušíme, kam asi budeme směřovat, ale studenti na to musí stejně přijít sami. Momentálně doufám, že se podaří najít řešení pro strategii rozvoje vybraných transformačních ploch v těsné blízkosti historického centra.

4/ Naše zadání bych nazval „akademicky–reálné“: nenavrhujeme domy na Marsu, zároveň ale nechceme po studentech typologická cvičení.

Jan Sedlák, vedoucí návrhového ateliéru Sedlák v Ústavu navrhování III

Nad zadáním Praha – obytná, obývaná, obyvatelná

1/ Věnujeme se nejvíce urbanistickému pohledu na pražské prostředí pro jeho inspirativnost a jako učebnici urbanismu, architektury i dějin, prolínajících se s dějinami obecnými.

Ateliér Sedlák – Velký kompoziční kříž, „monumentalizace celoměstské kompozice, 2012; Mezi druhým a třetím letokruhem, „homogenizace“ urbánní struktury, 2013; Urbánní ekotony, „rehabilitace – emancipace“ suburbie, místa setkání krajiny a města, lokálních tangenciálních vztahů, 2014; Praha obytná, obývaná, obyvatelná, 2019

Podstatná je pro nás aktuálnost, přičemž za tu považujeme u urbanistické úlohy často i časově vzdálenější úkoly. Tedy podpora myšlení v otevřeném časovém horizontu.

Student se u nás učí spolupracovat cestou společného zadání (ateliérového) projektu vzniklého z jednotlivých projektů (týmových a individuálních): tedy „každý semestr o jeden společný projekt více, než je studentů v ateliéru“. Spolupráce je inspirativní.

Konečně naším dlouhodobým cílem je nejen předání komplexní představy městského prostředí, ale také sledování průběžné tematické linie, vytvářející (doufejme) ve zpětném pohledu, podobně jako je tomu u každého semestrálního projektu, jednotlivými semestrálními zadáními „jeden projekt navíc“.

2/ Přes superlativy, kterými se metropole honosí, k její dokonalosti něco zbývá. Tím je větší obytnost jako těžiště „viability“ – městské životaschopnosti. Obytnost jako komplex aktivit podporujících „kvalitní městský způsob života“ a jeho odlišné projevy v různých částech.

3/ Odpověď viz výše; místo a potřeba „urbanisticky pojímané aktuálnosti“ jdou při volbě tématu ruku v ruce.

4/ Určitá akademičnost k urbanismu patří mimo jiné tím, že plán není projekt. Realnost tu vypadá jinak než u projektu stavby. Na druhou stranu zmíněný otevřený časový horizont myšlení není v žádném případě nutně akademismem, ale měl by být realismem svého druhu. K tomu by ovšem bylo třeba ještě mnohé dodat.

Mikoláš Vavřín, vedoucí návrhového ateliéru Vavřín v Ústavu krajinářské architektury

Nad zadáním Velvary – malé měřítko, velvarská kostka 1931, bývalá synagoga (autor František Albert Libra), řešení vstupních prostor a zahrady veřejné instituce s využitím potenciálu sousedící vodní nádrže

1/ Půjde o poznání a pochopení mimořádné architektonické kvality stavby od Františka Libry, prozkoumání citlivého tématu a příběhu bývalé synagogy a nalezení roviny, ze které bude pozvednuta trpěná realita.

2/ Moje vnitřní utrpení ze stavu asi nejabstraktnější realizované architektury, utrpení z ignorance a drzého popření čistoty zřejmě geometricky nejelementárnější stavby v Čechách. Prostorová a funkční rehabilitace objektu a propojení prostoru zahrady s vodní nádrží v sousedství bude pro studenty architektonická šperkařina a pro město Velvary může být impulsem k vyvanutí z jeho zapšklosti.

3/ Asi definice úkolu v malém měřítku. Zásadním požadavkem bylo a je překročení měřítka – jenom poznání historické složitosti stavby synagogy v českém prostředí, od realizace v roce 1931 až do dnešní doby, zcela překračuje tento rámec.

4/ Z hlediska svobody ducha, ale zároveň přípravy studentů pro praxi podporuji v ateliéru obě, jestliže student v úloze projeví schopnost úletu z reality, plně ji sdílím a podporuji. Síla prožitku a rozkoš z tvorby mimo reálné hranice úkolu pak obohatí obě strany.

100+1

Ještě jednou k 28. říjnu

První posluchačka – arch. Milada Petříková-Pavlíková

Oslavám výročí založení Československa bylo věnováno celé mimořádné vydání *Alfy* (číslo 08–09/2018), obsahující velký rozhovor s důležitými osobnostmi naší fakulty o mnoha aspektech architektonické tvorby v průběhu posledních sta let. Ráda bych na toto téma krátce navázala a připomenula ještě jednu, v mých očích zásadní věc, jež se váže právě k době vzniku první republiky. Teprve rok 1918 a zrod státní samostatnosti totiž oficiálně umožnily studium architektury a stavitelství (respektive všech technických oborů) nejen mužům, ale také ženám.

Druhá kůže

O bakalářskou bytovou stavbu FA ČVUT

1. cena

**Barbora Havelcová, ateliér Redčenkův – Danda,
Ústav nauky o budovách, Bytový dům u kostela**

Autorská zpráva

V Karlových Varech v ulici Vřídelní jsme vytvořili komplex bytových domů kulisovitě zasazených do krajiny s vnitřní ulicí navazující na stezku Jeana de Carro. Průchody a lávky propojují celý komplex s okolní zástavbou.

Mým záměrem bylo vytvořit bytový dům, který své obyvatele pozve dál, život v něm je bude bavit a rádi se ponoří do hledání svého nejmilejšího místa.

V moderní době je problémem anonymita. Můj dům podněcuje vytvoření komunity právě v rámci jeho obyvatel. Zásadní pro tyto funkce jsou 2. a 6. NP, kde se nachází komunitní místnost (s možností setkávání, promítání, konání oslav) se vstupem na dvůr (s potenciálem pro workoutové hřiště, hřiště pro děti, ping-pong) a propojení obou domů. Dále vstup z horní ulice, lávka na zelenou střechu s obsluhující místností a grilem pro obyvatele obou domů. Domy jsou spojeny též prvním patrem s technickými místnostmi, sklepy a kočárkárnou a dále komerčními prostory v parteru. Bezbariérový vstup do společných garáží pod sousedními domy je zajištěn ve 4. NP.

Na fasády obou domů jsem zvolila režné cihly – dům ve Vřídelní střízlivě světle béžové a na dům zadní cihly červené. Dům ve Vřídelní zve zalomenou fasádou do průchodu a prodlužuje komerční plochu parteru, to se dále opakuje i u okenních otvorů, a propouští tak více světla do interiéru. Schody a chodbu kolem dvora lemují perforované fasády, vytvářející hru světla.

HPP 2039 m²

Koeficient zastavěnosti 0,92

Plocha pozemku 501 m²

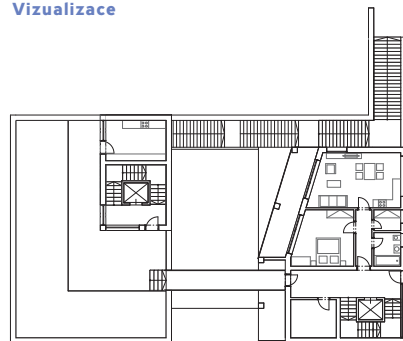
Zastavěnost pozemku 459 m²

Zpráva poroty

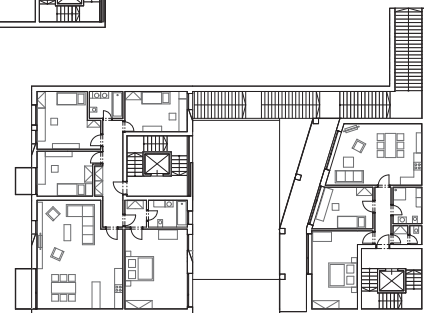
Návrh zdařile pracuje se složitým terénem a náročným urbanistickým kontextem. Byť se jedná o jeden dům, reflektuje svým architektonickým výrazem vztah ke dvěma vnějším ulicím v různých niveletách a k novému vnitřnímu dvoru.

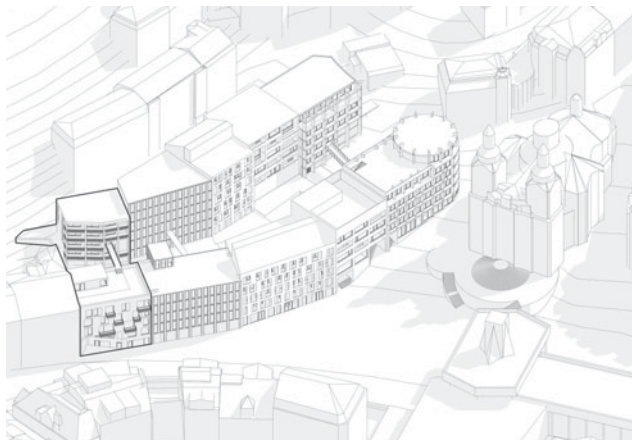
Vizualizace

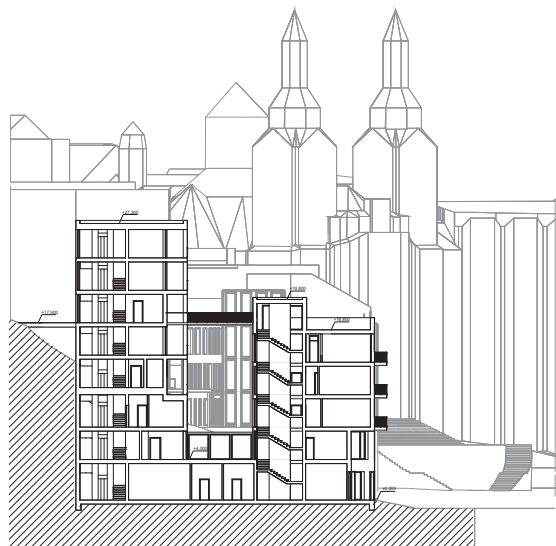
Půdorys 6. NP

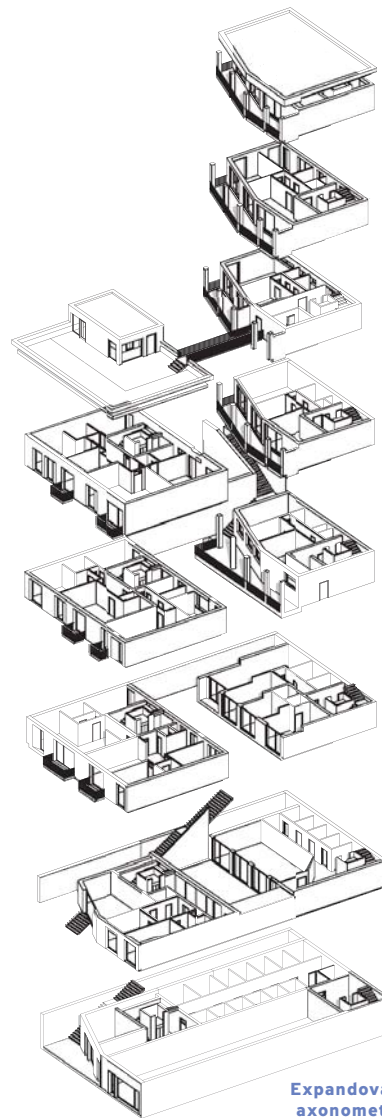
Půdorys 5. NP

Axonometrie

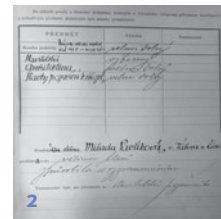

Rez

Expandovaná
axonometrie

1 Milada Petříková-Pavlíková
Zdroj: Československé studentky let 1890–1930,
Praha 1930, obr. příloha
2 Zápis o zkoušce. Zdroj: Archiv ČVUT, fond Vysoká
škola architektury a pozemního stavitelství.
3 Domov osamělých žen v Šolínové ulici v Dejvicích
(v bezprostřední blízkosti kampusu ČVUT a VŠCHT),
první samostatná realizace Milady Petříkové-
Pavlíkové. Zdroj: Architektura ČSR, 1985, s. 461.

pokračování ze s. 5

První řádnou posluchačkou Vysoké školy architektury a pozemního stavitelství na pražské technice se na konci roku 1918 stala Milada Pavlíková, která do té doby studovala coby žena jen externě a bez nároku na titul. O svých zkušenostech napsala: „...*Na přímělu otce u pokrokových českých profesorů na Karlově univerzitě jsem byla přijata jako soukromá hospitantka na Českou vysokou školu technickou. Od podzimu roku 1914 se mi podařilo s benevolencí pánů profesorů studovat, byť jen soukromě, přece v témže rozsahu jako řádní posluchači, kteří mě kolegiálně přijali mezi sebe. (...) Navštěvovala jsem přednášky, rýsovala, pracovala na projektech a skládala úspěšně zkoušky a dostávala soukromá vysvědčení bez razítek po čtyři roky. Několikrát jsem žádala bezvýsledně ministerstvo školství a říšskou radu ve Vídni o povolení řádného studia, podporována děkanátem fakulty a rektorem ČVUT v Praze a hlavní intervencí poslance říšské rady prof. Smrčky z Brna. Byla jsem jakousi „raritou“ na technice, která dostávala neplatná vysvědčení. (...) Dnes se divím své troufalosti a obdivuji svůj optimismus, ale byla to jakási posedlost, která se stala hnací silou mých studií.*“ Řádné studium bylo Miladě Pavlíkové umožněno právě až na konci roku 1918, kdy jí také byly oficiálně uznány dosud vykonané zkoušky. Necelé tři roky nato, po úspěšném složení státnic (s vyznamenáním, dne 18. 6. 1921), se stala naší první promovanou architektkou. Měnicí se době i společenským normám pak odpovídá zápis usnesení komise – ve formuláři musela být přeškrtnuta jak písmena c. k., tak předtištěné oslovení „pan kandidát“.

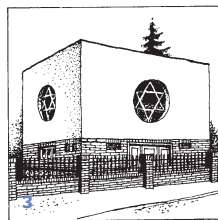
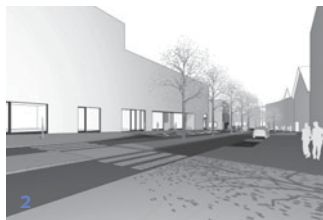
Záhy po absolutorii se Miladě Petříkové-Pavlíkové (jméno Petříková přijala po sňatku s arch. Theodorem Petříkem) podařilo úspěšně vstoupit také do architektonické praxe. Její první samostatnou realizací se stal „Domov osamělých žen“, původně sloužící jako ubytování pro starší ženy a penzistky v Šolínové ulici v Dejvicích (1922–34). V téže době vznikl i projekt „Domoviny Charlotty Masarykové“ v Letohradské ulici na Vinohradech (1928, spolu s T. Petříkem). „*Projekt domoviny,*“ poznamenala ve svých vzpomínkách architektka, „(...) *je stejně starý s mým třetím klukem. Tenkrát měl tento projekt pro mne zvláštní půvab, poněvadž domovina byla z části řešena jako útulna pro*

matky s dětmi. Tento obor je mi obzvláště blízký, a v tom směru bych zase ráda více pokračovala.“ Její přání bylo do značné míry vyslyšeno, neboť následoval Spolkový dům a svobodárna Ženského klubu českého v Praze ve Smečkách (1929–33, s T. Petříkem) nebo později mateřská škola a jesle v Praze-Lhotce (1947–50, s J. Mayerem). Petříková-Pavlíková se často věnovala také rodinným domům a interiéřům (např. interiéry Dívčí studentské koleje Budeč na Vinohradech, 1924), přičemž na své architektonické návrhy navázala i teoretickými texty, jako byl „Byt samostatné ženy“ nebo „Bytová kultura“. Publikovala také několik popularizačních článků – například na téma dětské jesle nebo racionální kuchyně. Jak si povšimla už Marie Benešová, v tvorbě architektky nenajdeme snad jediné dílo, které by se netýkalo ženské otázky a s ní spojené sociální, dětské nebo bytové problematiky. Lze říci, že tímto důrazem na soustavnou službu dříve poněkud opomíjeným skupinám obyvatel se Miladě Petříkové-Pavlíkové podařilo dosáhnout dvou důležitých věcí. Svůj obor – tedy architekturu – obohatila o nové úhly pohledu, přístupy, myšlenky a koncepce; a zároveň pomohla vytvořit lepší prostředí a podmínky pro život a emancipaci žen své generace i generací dalších.

Během první republiky nakonec Vysokou školu architektury a pozemního stavitelství na pražské technice vystudovalo celkem 31 žen, což činilo asi 5 % z celkového počtu absolventů. V roce 1975 už statistiky Stavební fakulty ČVUT hlásily pro obor architektura 141 studentek z celkových 476 posluchačů. V roce 2017 pak podle výroční zprávy studovalo na FA ČVUT dokonce 946 žen z celkového počtu 1592 studentů. Od roku 1918 tedy fakulta ušla v tomto ohledu dlouhou cestu a i díky entuziastické práci Milady Petříkové-Pavlíkové se architektura stala oborem, ve kterém se velmi úspěšně uplatňují nejen muži, ale také ženy.

Klára Brůhová

Zdroje: Československý architekt, 1975, č. 23–24, s. 10; Architektura ČSR, 1985, s. 461–462; Povolání: architekt[kaj], Praha 2003, s. 52 a 68–70; Československé studentky let 1890–1930, Praha 1930, s. 200–203; Výroční zpráva o činnosti ČVUT v Praze za rok 2017, Praha 2018, s. 74; Archiv ČVUT, fond Česká vysoká škola technická; Archiv ČVUT, fond Vysoká škola architektury a pozemního stavitelství.

1, 2 Ateliér Redčenkův – Danda – Centrum Hostivice, vizualizace, 3, 4 Ateliér Vavřín – velvarská kostka, F. Libra, synagoga, 1931, kresba, pohled od zahrady

Jana Bukačová

LAB: Očima doktorandů

Jana Bukačová

- 1/ Která myšlenka v posledním čísle Alfy vás zaujala?
- 2/ Ve které části své doktorské práce se nacházíte a co vás během psaní překvapilo?
- 3/ Podílíte se na přípravě výstavy **Poválečná architektura – kriticky ohrožený druh**. Mohla byste k ní něco říci?

1/ V minulém čísle jsem si se zájmem přečetla článek doc. Mileny Hauserové o Václavu a Dobroslavě Menclových, absolventech architektury na ČVUT. S jejich jmény jsem se setkala hlavně při studiu dějin umění, i když medievistika nikdy nebyla mou studijní profilací. Připomínat si podobné inspirativní osobnosti je velmi důležité; nemluvit jen o praktikujících architekttech, ale i o teoreticích, uměnovědcích či památkářích. Vždyť i práce architekta zahrnuje mnoho disciplín, které je třeba zvládnout a orientovat se v nich. Oba manželé měli úžasný rozsah své působnosti, bohatou publikační činnost a ve svých výstupech dokázali propojit praktické znalosti a dovednosti architektů s citem pro umění a historii. Při vzpomínce na dvousvazkové dílo České hrady od Dobroslavy Menclové se mi vybavila má studijní léta.

2/ Studium jsem začala v loňském roce, po několikaleté pauze, kdy jsem pracovala v oblasti muzejnictví a zároveň se částečně věnovala i návrhům interiérů. Historie a teorie architektury spojují mé dva studijní obory a zájmy – architekturu a dějiny. V rámci studia se zabývám prozatím neprobádanou drobnou poválečnou scénou a cílem zmapovat převažující typovou produkci jednotlivých druhů objektů ve veřejném prostoru mezi lety 1945–1989, jakými jsou trafiky, telefonní budky, autobusové a tramvajové zastávky, lavičky, nástěnky, reklamní plochy, zákryty popelnic a jiné, a zároveň vysledovat, jakým směrem se ubíraly individuální projekty a jestli vůbec nějaké byly. Prozatím se věnuji

hlavně typové produkci a obecně parteru. Mnoho z původního už zmizelo a vývoj jednotlivých druhů objektů se liší. Například poválečné telefonní budky nebo trafiky často nalezneme pouze na fotografiích, protože se plošně mění. Při jejich navrhování nebylo mnoho prostoru pro originalitu, snažím se tedy podat hlavně ucelený historický vývoj typové produkce. S ostatními typy objektů je to složitější. Mnohé se zachovalo, ale chýtrá. Například zákryty popelnic na sídlištích, lavičky či autobusové zastávky v malých obcích by mohly mít krom praktické funkce i estetickou hodnotu – kdyby nebyly v tak žalostném stavu. Krásným příkladem originálních realizací jsou umělecky ztvárněné přístřešky autobusových zastávek ze sedmdesátých let na Ostravsku, které tematicky souvisejí s místem, kde stojí, a zdobí je reliéfy znázorňující čoudicí komíny a detaily strojů; nebo přístřešek zastávky navržený Vladem Miluničem v osmdesátých letech pro bohnické sídliště, který svým organickým tvarem připomíná netopýra. Téma je to zajímavé a výsledkem by mělo být porovnání typových objektů s originálními realizacemi.

3/ V Ústavu teorie a dějin architektury FA ČVUT začínáme s přípravami expozice, která bude na začátku zimního semestru 2019 instalována na naší fakultě a poté bude putovat dál. Téma ohrožených a zbořených staveb z této doby je velmi aktuální... Ochrana, péče a vůbec poznání a předávání informací o poválečné tvorbě se stalo v posledních letech diskutovanou výzvou pro domácí i zahraniční odbornou veřejnost: téma, na které je zaměřena i výuka předmětu DAI a DAII. Studenti se věnují jednotlivým stavbám a pro výstavu využijeme některé z jejich seminárních prací. Ambicí je, krom upozornění na rychlý a alarmující zánik staveb z této doby, také motivovat studenty k většímu zapojení do veřejné diskuse, ukázat jim, že jejich práce nemusí být psána „jen pro zápočet a do šuplíku“, a zapojit je do badatelské práce fakulty. Hlavním řešitelem je doc. Petr Vorlík a výstava je podpořena grantem v Interní soutěži FA ČVUT v rámci institucionálního plánu ČVUT pro rok 2019.

Doktorandka je absolventka Univerzity Karlovy v Praze, obor Dějiny křesťanského umění (2013), a Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, ateliér Architektura III (2012). Dizertační práce Drobná architektura ve veřejném prostoru v době poválečné, školitel doc. Petr Vorlík.

Anežka Bassyová

Jan Dousek

Tereza Konášová

Cestou k semestrálnímu zadání

Jak o tom píše Alfa v úvodu čísla, volba zadání v návrhovém ateliéru patří mezi klíčové události profesního studia na FA ČVUT. Souvislostí kolem samotné formulace úkolu doplňujeme studentskou sondou.

- 1/ Co rozhodlo o volbě ateliéru?**
- 2/ Upřednostňujete reálné, nebo akademické zadání?**
- 3/ Které zadání byste ve funkci vedoucího ateliéru vybral?**

Anežka Bassyová, ateliér Klokočka – Zdráhalová, Ústav urbanismu. Zadání: Aš / Selb

- 1)** Na konci semestru hodnotíme se spolužáky absolvovaný ateliér – to má největší váhu „kam dál“. Zadání je až druhotné. Letos jsem volila ateliér podle kvality studijního přínosu – a letos je to navíc téma, které mě osobně trápí i láká.
- 2)** Čím jsem starší, tím víc toužím po reálném zadání, které se v ideálním případě projednává i s veřejností a obyvateli místa. Ale pro vývoj studenta oboru je důležité i zadání akademické, kdy můžete popustit uzdu představitosti.
- 3)** Asi bych volila problematické území a snažila se o co největší propojenost s místní komunitou. Šlo by zřejmě o určité kompletní řešení maloměsta, přestavbu vybydlených území atp. Tedy cosi podobného mému letošnímu zadání.

Studentka 1. ročníku mgr. studia. Ateliéry: Navrátil – Mudra, Císlar – Pazdera, zadání: Most Holešovice – Karlín; Stempel – Beneš, Horský hotel ve Vrátné dolině; Stempel – Beneš, Proluka v Děčíně; Redčenkovi – Danda, Konverze Solivárny v Karlových Varech; Klokočka – Zdráhalová, Hraniční území Aš / Selb.

Jan Dousek, ateliér Redčenkovi – Danda, Ústav nauky o budovách. Zadání: Centrum Hostivice

- 1)** Ateliér navštěvuji už několikátým semestrem. Vyhovuje mi přístup s možnostmi využívat studentův potenciál bez tlaků v jiných ateliérech běžných. Hrajete na svém

pískovišti, a když ujedete, učitelé vás nasměrují na správnou cestu. Takhle z vás dostanou maximum. Vždy trávíte jeden víkend přímo v místě zadání, a to je přidaná hodnota pro stmelení ateliéru a poznání všech studentů. Ve výsledku, pokud má student vlastní timmanagement, zbyde i čas na prezentaci projektu, která je dost důležitá, aby se projekt „prodal“. To se v jiných ateliérech občas zanedbává, a pak je mi líto zbytečných „nocovek“ a stresu. Tady si řekneme dost s navrhováním a pustíme se do prezentace, která je pro mě asi nejdůležitějším okamžikem.

2) Kéž by akademické zadání přesahovalo do reálného, jak tomu bylo např. v zimním semestru s útulnami do hor. Tento princip výuky by měl být aspoň v jednom semestru povinný, a tím pádem uzpůsobený tak, aby zpracování tématu a realizace byly adekvátní studentským možnostem.

3) Podporuji myšlenku IPRu a v minulé otázce jsem zmínil propojení akademických zadání s reálnými: navštívil bych tedy C.A.M.P. a navázal spolupráci, ve které by byla činnost studentů v ateliéru užitečná a projekty by se mohly realizovat nebo by se na ně navázalo.

Student 6. ročníku. Ateliér Stempel – Beneš, zadání: Dům pro poutníky, Anežský klášter, Praha, Letenský tojáhelník, Praha 7; Císlar – Národní galerie – Anežský klášter, Praha. Redčenkovi – Danda, Františkovy Lázně, Mariánské Lázně, Karlovy Vary. Erasmus ateliér – Mnichov.

Tereza Konášová, ateliér Sedlák, Ústav navrhování III. Zadání: Praha – obytná, obývaná, obyvatelná.

1) Má kritéria a preference se měnily. Kdysi jsem vybírala zadání, protože jsem neznala pedagogy; teď preferuji pedagoga jako osobnost. Důležité jsou ale samozřejmě oba aspekty. Stejně tak i zkušenosti spolužáků.

2) Většinu zadání vnímám jako něco „mezi“ – reálné prostředí i parcela, ale výsledek se o realitu opírat úplně nemusí. Tato polovičitost má svoje výhody i nevýhody, ale osobně bych uvítala klidně více reálných zadání – méně prací tzv. do šuplíku.

3) Asi bych se soustředila na spolupráci mezi spolužáky – práce ve skupině, ale i na součinnost mezioborovou. Téma bych spojila s konkrétní obcí nebo s prací na konkrétní budově.

Karel Schwarz

Jiří Ullwer

Například: chátrající budov a vy ji v rámci realizačního ateliéru opravujete a následně ji škola může využívat na různé workshopy atd. Nebo mezioborová spolupráce, kdy student konzultuje návrh s kolegy z ostatních fakult – a tím nemyslím pouze technicky zaměřené obory (statika, dopravní inženýři...), ale i obory sociologické, filozofické apod. Anebo by šlo o spolupráci s konkrétní obcí, kde byste získali zpětnou vazbu od obyvatel, zastupitelů obce apod.

Studentka 6. ročníku, absolventka Fakulty architektury ČVUT. Architektonickou praxi získala v ateliéru A8000 Střítecký. Ateliér Ullmann – Suske, Gregor – Hruša, Sedlák, + Erasmus (Peter Fattinger). Většina zadání se týkala Prahy a ráda vzpomíná například na nejuvolněnější a nejkreativnější ze ZAN, navrhování v proluce anebo urbanismus Trojmezí.

Karel Schwarz, ateliér Girs, Ústav památkové péče.

Zadání: Mimoň, doplnění a rekonstrukce náměstí 1. máje

1) Rozhoduji se nejprve podle vedoucích ateliéru, poté následuje zadání a nakonec ateliér, který musím daný semestr splnit. Letos jsem si zapsal dva ateliéry. U Peroviče s Čančíkem dělám volné zadání. Zde mě opět nejprve oslovila práce kanceláře Bevk/Perović i ECHTarchitektura Josefa Čančíka. Velmi se mi také líbila práce jejich studentů z minulého semestru. Když jsem pak viděl zadání – Ljubljana 2030, Lighthouses for the new economy – vůbec jsem neváhal. Těším se na studium ekonomické i sociální struktury současných měst a rád se budu zamýšlet nad možným vývojem a jeho vlivem na zažitě typologie staveb. Láká mě také exkurze do Lublaně a samotné navrhování pod jejich vedením. V ateliéru Girs budu dělat předdiplom. Již jsem tu jednou byl: vážím si zkušeností a znalostí pana profesora a také péče, kterou společně se svými asistenty věnuje studentům. Do diplomky jsem zvolil zámek v Bystré u Poličky. Aktuální téma, které spojuje prvky památkové obnovy i možnost novostavby a parkové úpravy v okolí. Prof. Girs vždy vypisuje mnoho zajímavých zadání spojených s tradiční architekturou. Navíc má vždy velmi kvalitně zpracované podklady.

2) Vyzkoušel jsem oboje. Spíš mi sedí to akademické s větší svobodou a přesahem. Ale důležité je věnovat se oběma.

3) Zajímá mě problematika venkova. Od charakteru a urbanistické struktury vesnic až po využití tradičních stavení pro dnešní život, bydlení. Ostatně tento semestr společně s Ing. Radmilou Fingerovou pořádáme workshop v Olešnici v jižních Čechách. Hlavním tématem je náves. Myslím, že bych sáhl po podobném zadání.

Student 2. ročníku mgr. studia, senátor AS FA ČVUT, člen SPA. Ateliér Koucký – Lisecová – Červinková, zadání: Bytový dům Smíchov, urbanismus Nové Strašnice; Cikán – Ertl, Lázně Kolín – vztah města a řeky, nová čtvrť v Brně – Nový Komárov – školka v obytném bloku; Girs, revitalizace pivovaru v Jindřichově Hradci; Stempel – Beneš, rodinný dům ve svahu.

Jiří Ullwer, ateliér Vavřín, Ústav krajinářské architektury.

Zadání: Velvary, malé měřítko, synagoga

1) Tady šlo hlavně o téma: bývalá synagoga ve Velvarech, které jsem si vybral v rámci volitelného ateliéru: takže i dilema: zabývat se budovou, nebo jejím okolím? Zároveň je náboženská stavba také výzvou, jelikož nejsem věřící. Proto budu muset nastudovat židovskou kulturu. Nicméně určitou roli tu hraje i vedoucí ateliéru, se kterým se mi dobře spolupracuje.

2) Upřednostňuji reál: vždy si představuji pokračování, kdy by po odevzdání projekt běžel jako v praxi. Má oblíbená zadání jsou vlastně taková, která bych si poté rovnou mohl zrealizovat. Ve škole se mi to zatím vlastně poštěstilo, jelikož se těžko realizuje krajinářské zadání, které získá kvalitu až po čase. Nicméně díky soutěžím teď řeším již druhou realizaci. Ale akademickým tématům se nebráním.

3) Zadal bych téma menšího měřítka, které by mělo přesah do praxe – student by realizoval svůj návrh. To je největší zkušenost – komunikace s výrobcí, konfrontace na stavbě, případně opravdu popadnout nářadí... To prověří kvalitu projektu, vaše ztotožnění a schopnost udržet jeho počáteční ideu.

Student 1. ročníku mgr. programu (krajinářská architektura). Ateliér Špalková – Jablonská, zadání: Zahrada pro festival v Chamount, Lesní mateřská školka. Ateliér velké měřítka: Vavřín – Fingerová, Zelený pás Dejvice (spolupráce s Ondřejem Ondráčkem). Ateliér střední měřítka: Sitta – Rýpar, náměstí v Dačicích. Ateliér malé měřítka: Rehwaldt – Tricátníková, konverze nádvorí Kasáren Karlín. Ateliér IV – Krajinářsko-urbanistický projekt – Vavřín – Blaha, Řeka Jizera, Železný Brod.

KNIHOMOL

■ **Myslet architekturu.** Název publikace Jiřího Tourka odkazuje na Petera Eisenmana, který „propojuje myšlení a psaní s výukou a přednášením i projektováním a stavěním“. Zpřístupnění rozsáhlého díla P. Eisenmana na české scéně fatálně chybělo. Pojmy diagram, diagramatická architektura, interiorita a anteriorita, epistemologický rozchod, fikce/simulace reprezentace, architektura jako nezávislý diskurs, silná a slabá forma, metafyzika přítomnosti, kritická teorie a kritická architektura atd. Eisenmanovi umožnily vyložit nejen alternativní dějiny architektury, ale i civilizace západního světa. Eisenman se stal nejvlivnější osobností architektury druhé poloviny 20. a počátku 21. století. Jiří Tourek umí čtenáře vtáhnout do myšlenkového děje – pod podmínkou: Čtenář se musí do náročného textu „včíst“. Tourek netrivializuje, nekomplikuje, ale suverénně „zpřístupňuje“ složitý myšlenkový svět – nejen „pozdní myšlení“ Petera Eisenmana. Co zbývá dodat? Jiří Tourek publikací „Myslet architekturu“ a Huberta Guzika publikací „Čtyři cesty ke koldomu“, 2014, jsou ve svých oborech představiteli nastupující generace, kteří prokazují obdivuhodnou schopnost originálně uchopit a rozvinout téma – uvedené publikace náleží do trvalého fondu teorie a historie architektury v České republice.

Doc. Oldřich Ševčík

Jiří Tourek: *Myslet architekturu. Pozdní myšlení Petera Eisenmana a jeho kritická teorie architektury.* Praha, Zlatý řez 2018, ISBN 978-80-88033-06-6

NOTES

■ **Vyhlášení výsledků 26. Olověného Dušana,** soutěže o nejlepší studentské projekty a ateliéry. Vyhláší Spolek posluchačů architektury při FA ČVUT. Galavečer, jehož součástí bude slavnostní vyhlášení výsledků Olověného Dušana 2018, proběhne 21. 3. 2018 od 20.00 v Centru architektury a městského plánování (C.A.M.P.), Vyšehradská 51, Praha 1. Během večera dojde k představení a ocenění nominovaných projektů a ateliérů ve dvou oborech: Architektura a urbanismus a Design.

Oldřich Ševčík

Tomáš Valena

■ **2. února 2019 zemřel krátce před svými 69. narozeninami architekt prof. Tomáš Valena.** Jeho život se odehrál v trojúhelníku mezi Prahou, kde se narodil a prožil dětství poznamenané vězněním a smrtí otce, Mnichovem, kde vystudoval a prožil nejdelší část života, a Lublaní, odkud pocházela jeho maminka. Tento geografický trojúhelník doplnil jeho studijní pobyt v USA na Cornell University v Ithace, a ten dodal jeho středoevropskému rozhledu globální perspektivu. Právě tam počaly jeho studie kontextu genia loci urbánních a architektonických struktur, kterým se věnoval s nevidanou akribií a které se staly jeho životním posláním. Takto vydobyté zkušenosti zúročil svým podílem na velké Plečnickově výstavě na Pražském hradě v létě 1995. K ní se loni vrátil retrospektivní prezentací v hradních zahradách a konečně své dílo završil poslední knihou o Plečnickovi, kterou – ač již těžce nemocen – představil i na půdě FA ČVUT. Zůstane po něm vzpomínka na vzácného přítele, zasvěceného a zasvěceného misionáře středoevropské mnohojazyčné kultury a také pozlacený jehlanco-vý vrchlík Plečnickova monolitu jako přetrvávající suvenýr velké Plečnickovy výstavy.

Prof. Vladimír Šlapeta

■ **Laurus. Název nové soutěže.** O nejlepší projekt zabývající se krajinářskou tematikou. Pořádá Ústav krajinářské architektury FA ČVUT. Porota (mezinárodní): vedoucí ústavu, vedoucí ateliérů včetně ateliéru ZAN, teoretik krajinářské architektury, pedagog ÚVT. Pedagog školy, kde se vyučuje krajinářská architektura. Specialisté: dendrologie, zelené infrastruktury.

**Wienerberger
POROTHERM**
generální partner

ALFA bulletin Fakulty architektury ČVUT / Vydává: vedení **FA ČVUT** / Ročník **13** / Vychází **10 × ročně** / **MK ČR E 17540** / Redakce: **Jiří Horský** / Layout: **Tomáš Legner** / Jazyková redakce: **Eva Lorencová** / Snímky, není-li uvedeno jinak: © **archivy autorů** / Tisk: **Aled, s. r. o.** / Kontakt: **redakce bulletinu Alfa**, č. 741, Thákurova 9, 160 00 Praha 6, tel.: **602 222 478** / **alfa@fa.cvut.cz**.